

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДЗВО «УМО»

Протокол № 2 від 29.01.2020

Ректор

Кириченко М.О.

Ведено в дію наказом ДЗВО «УМО»
від 28.02.2020р. № 01-01/139

ПОЛОЖЕННЯ

**про проведення науково-педагогічної практики
здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії**

Київ-2020

1. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає загальний порядок організації, проведення і підведення підсумків науково-педагогічної практики (далі – практики) здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (далі – здобувач, аспірант, практикант) у процесі їхньої підготовки на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (далі – УМО, Університет).

1.2. Це Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. № 261 та «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23 листопада 2011 р. № 1341, наказу МОН України «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» від 8 квітня 1993 р. № 93, постанови Президії НАПН України «Про затвердження Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у НАПН України» від 17 листопада 2016 р. № 1-2/3-315, Положення про проведення практики здобувачів наукового ступеня доктора філософії у Національній академії педагогічних наук України, затвердженого Постановою Президії НАПН України 21 березня 2018 р. № 1-2/4-87, Положення про організацію освітнього процесу на третьому освітньо-науковому рівні підготовки здобувачів вищої освіти доктор філософії УМО, затвердженого вченою радою 19 вересня 2018 р., протокол №7 та інших нормативно-правових актів.

1.3. Практика є одним із компонентів освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки здобувачів наукового ступеня доктора філософії. Проходження практики входить до обсягу кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС), визначених УМО для реалізації освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії.

1.4. Згідно з навчальними та робочими навчальними планами усіх спеціальностей аспіранти проходять практику в VI семестрі третього року навчання протягом 3 тижнів. Загальний обсяг практики складає 90 годин (3 кредити) (додаток 1).

Зміст практичної підготовки визначається її програмою, яка розробляється кафедрами відповідно до освітньо-наукових програм та навчальних планів спеціальностей (спеціалізацій).

Університет самостійно розробляє і затверджує документи, що регламентують організацію практичного навчання аспірантів з урахуванням специфіки їхньої підготовки.

1.5. Практика відіграє системоутворюючу роль серед усіх форм освітньо-наукової діяльності аспіранта, дозволяє засвоїти, виявити та передати одержані знання з методики навчання спеціальних дисциплін за профілем підготовки, психології та педагогічної майстерності, а також збагатити і відкоригувати їх.

Практика здобувачів наукового ступеня доктора філософії передбачає безперервність та послідовність її проведення для формування достатнього рівня практичних компетентностей відповідно до запланованих результатів підготовки.

2. Бази практичної підготовки

2.1. База практичної підготовки – це заклади, установи різних форм власності та підпорядкування, що співпрацюють з Університетом на основі договорів. База практичної підготовки повинна забезпечувати виконання програми практики для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

2.2. Бази практик, повинні відповідати таким вимогам: мати структури, що відповідають спеціальностям (спеціалізаціям), за якими здійснюється підготовка аспірантів; мати кваліфікованих керівників практичної підготовки; мати можливість надання здобувачам права користування бібліотекою, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практичної підготовки.

2.3. Базою для проходження науково-педагогічної практики є кафедри УМО, за якими закріплені аспіранти. Крім того, аспірант може пройти практику на аналогічних кафедрах (підрозділах) інших освітніх закладів.

2.4. Аспіранти можуть самостійно, за погодженням з відповідними кафедрами, обирати для себе місце проходження практичної підготовки. Побажання аспіранта повинно бути обґрунтовано заявою на ім'я завідувача кафедри, до якої не пізніше ніж за два тижні до початку практичної підготовки додається лист з відповідної установи зі згодою прийняти дану особу для проходження науково-педагогічної практики.

2.5. Зміна бази практики можлива лише з поважних причин і лише до подання проекту наказу про проходження практики. Рішення про можливість зміни бази практики приймає завідувач кафедри.

2.6. В укладених договорах про проведення практичної підготовки передбачається забезпечення створення належних умов для проходження практичної підготовки аспірантів, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і санітарії відповідно до чинного законодавства, проведення обов'язкових інструктажів з охорони праці.

2.7. Тривалість дії договорів погоджується сторонами. Договір може укладатися на період конкретного виду практичної підготовки або до п'яти років. Договір встановленої форми готується у двох примірниках: один – Університету, який зберігається у завідувача аспірантури Університету; другий – базі практичної підготовки.

2.8. На основі договору або клопотання від організації здобувач вищої освіти отримує направлення на проходження практичної підготовки, яке готує завідувач аспірантури Університету.

2.9. Безпосереднє керівництво практикою кожного аспіранта здійснює його науковий керівник.

2.10. Аспіранти інших закладів вищої освіти (наукових установ) можуть проходити практику в Університеті на умовах договорів, укладених між Університетом (базою практики) і відповідними закладами.

2.11. Наказ на проходження практики оформляє завідувач аспірантури.

3. Мета і завдання науково-педагогічної практики

Метою практики є набуття аспірантами навичок та досвіду навчальної та науково-методичної діяльності, формування та розвиток професійних компетентностей щодо здійснення науково-педагогічної діяльності, закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих аспірантами в процесі вивчення циклу дисциплін, практичних навичок зі спеціальності, а також набуття досвіду самостійної наукової роботи, формування вмінь і навичок опрацювання наукових і інформаційних джерел та готовності до викладацької діяльності в закладах вищої освіти.

Завдання практики полягає у формуванні в аспірантів відповідних компетентностей:

- структурування та перетворення наукових знань в навчальний матеріал;
- формування професійних умінь, пов'язаних з науково-педагогічною діяльністю, у тому числі функцій проектування, конструювання й організації освітнього процесу в закладах вищої освіти;
- уміння сформулювати навчально-виховну мету, адекватного вибору типу і виду занять, використання різних форм організації навчальної діяльності студентів; діагностики, контролю та оцінки ефективності освітньої діяльності;
- уміння розробляти методичні матеріали для всіх видів освітньої роботи;
- опанування аспірантами сучасними освітніми технологіями, методами та методиками викладання дисциплін у відповідній галузі підготовки докторів філософії, способами активізації освітньої діяльності, особливостями професійної риторики;

- розвитку творчого підходу до навчально-методичної роботи, наукової діяльності, формування потреби у самовдосконаленні, підвищення своєї кваліфікації;
- професійного і педагогічного спілкування зі студентською аудиторією;
- здатності до критичного оцінювання проведення лекцій та інших видів аудиторних занять, формулювання висновків щодо організації власної викладацької діяльності;
- гнучкості в адаптації до нового соціального середовища;
- оформлення документації щодо планування та результатів науково-педагогічної діяльності.

4. Зміст науково-педагогічної практики

Науково-педагогічна практика має комплексний характер і передбачає забезпечення фахової діяльності за такими напрямками роботи:

- 1) викладацький – підготовка аспіранта до викладання базових, професійно-орієнтованих дисциплін зі спеціальності та засвоєння особливостей методик їх викладання у закладі освіти;
- 2) організаційно-виховний – знайомство аспіранта з організацією виховної та позааудиторної роботи в академічній групі;
- 3) науково-дослідний – підготовка аспіранта як майбутнього науковця-дослідника до написання дисертаційного дослідження.

Процес підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії є цілісною системою і практика відіграє в ній системоутворюючу роль. Це зумовлює необхідність забезпечення комплексної особливої інтегральної цілісності процесу практики. Досягнення поставленої мети уможливорюється впровадженням в УМО системи практик.

Система практик в підготовці здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії – це динамічна, поліфункціональна, багатoeлементна особлива цілісність, яка являє собою єдність взаємопов'язаних організаційно-методичних дидактичних одиниць освітнього процесу, який максимально ідентифікується з професійними завданнями, що забезпечує інтеграцію в особистісно-професійному становленні аспіранта і дає змогу вибудовувати, конструювати себе як суб'єкта самостійної науково-педагогічної діяльності, професійних взаємовідносин, взаємодії з іншими учасниками освітнього процесу та створює умови для розкриття наукового потенціалу аспіранта.

Система практик УМО включає дві підсистеми: інваріантну та варіативну.

Інваріантна підсистема – обов'язкова для всіх аспірантів (згідно з навчальним планом).

Варіативна підсистема (необов'язкова, за бажанням аспірантів) – передбачає різні види практик: іншомовну, видавничу, сертифікаційну, експертну та інші.

У зв'язку з цим, виділяються дві фази проведення практики: константна та пролонгована.

Інваріантна підсистема практики (константна фаза)

Інваріантна підсистема практики передбачає опанування аспірантом навичок проведення навчально-методичної та науково-дослідної роботи.

Навчально-методична робота має комплексний характер і включає два етапи.

На першому етапі аспіранти знайомляться з нормативними документами, які регламентують організацію освітнього процесу у закладах вищої освіти; із структурою та системою організації діяльності освітнього закладу та кафедри, до якої вони прикріплені; із системою навчально-виховної роботи кафедри, особливостями методичної, наукової та організаційної роботи викладачів кафедри, із студентською аудиторією, з якою вони будуть проводити навчальні заняття, відвідують заняття викладачів, готують власний графік проведення занять.

На цьому етапі аспіранти обов'язково:

- відвідують не менше 2 навчальних занять, які проводять викладачі педагогіки, психології та інших дисциплін;

- відвідують та аналізують не менше 1 навчального заняття, які проводять колеги аспіранти-практиканти;
- відвідують 1-2 позааудиторних заходи;
- беруть участь у засіданні кафедр, до яких прикріплені.

Другий, основний етап, практики включає підготовку планів-конспектів навчальних занять та їх методичного забезпечення. На цьому етапі аспіранти самостійно проводять:

- 1 заняття зі студентами: лекцію, практичне, семінарське заняття, тренінг тощо з педагогіки, психології або фахових дисциплін – 2 години;
- 1-2 виховних заходи за планами кураторів груп;
- беруть участь в одній з форм методичної роботи викладача (науково-практичні конференції, педагогічні читання, організації методичних виставок тощо).

На заняттях аспірантів повинні бути присутні керівники практики, викладачі кафедри (рекомендовано), а також однокурсники (рекомендовано). Після кожного проведеного аспірантом заняття має проводитись детальне обговорення, яке повинно виявити переваги й недоліки проведеного заняття.

Науково-дослідна складова практики передбачає участь аспірантів у різних видах наукової, науково-педагогічної або організаційної роботи кафедр до яких вони прикріплені.

Аспіранти знайомляться з:

- тематикою наукових досліджень кафедр і відділів,
- тематикою кандидатських і докторських дисертацій;
- процесом підготовки до видання збірників наукових праць і часописів;
- вивчають інформаційні ресурси наукових бібліотек з метою їх використання під час написання дисертаційних робіт та подальшої наукової діяльності;
- опрацьовують результати дослідження науково-дослідної роботи кафедри, проводять їх аналіз;
- розробляють анкети для проведення експериментального дослідження по темі дисертації;
- здійснюють підготовку наукової статті (або тези) за темою дисертаційного дослідження;
- готують доповіді і виступи на методичних семінарах, симпозіумах, наукових конференціях тощо.

Програма науково-дослідної складової практики конкретизується і доповнюється для кожного аспіранта залежно від специфіки його дисертаційного дослідження.

На заключному етапі науково-педагогічної практики аспіранти готують звіт про практику (додаток 2) і захищають його.

Варіативна підсистема практики (пролонгована фаза)

Пролонгована фаза: включає весь останній період, що залишається після константної фази. Характерною ознакою є те, що вона обирається за бажанням самого аспіранта і не є обов'язковою. Специфіка цієї фази пов'язана з особливостями роботи над дисертаційним дослідженням, які вимагають тривалого, пролонгованого, полівекторного, полісистемного, різнорівневого повернення до проблемних питань з різних позицій в режимі постійного уточнення. Тому здобувач вищої освіти ступеня доктор філософії повинен мати можливість повернутися на бази практики стільки разів, скільки вимагає процес написання і захисту дисертації. Аспірант, виходячи з власної потреби, має право індивідуально визначати час і об'єкти практики, щоб задовольнити вирішення завдань, які постали перед ним в той чи інший момент підготовки дисертації чи професійної діяльності.

Забезпечує ці умови Базова платформа системи практик УМО.

Базова платформа практик – багатовимірне поліфункціональне, динамічне, структурне об'єднання інноваційних осередків, що уможлиблює утворення унікального

феномена як цілісність та забезпечує тривалу полівекторну, різнорівневу, пролонговану взаємоузгоджену ефективну взаємодію між об'єктами та суб'єктами практик на шляхах пошуків ефективних вирішень завдань не тільки практик, а і пов'язаних з виконанням та захистом дисертаційних досліджень та забезпечує проходження практики від самого початку навчання здобувача і до його закінчення протягом всіх років навчання; полісистемного пролонгованого повернення на об'єкти з різних позицій в режимі постійного уточнення; раціонального використання можливостей об'єктів практики, самостійного вибору форм та часу її проведення.

Базова платформа системи практик УМО об'єднує інноваційні осередки – бази практик (заклади, установи, громадські організації тощо), які мають цікавий для аспірантів досвід і які можуть надати можливість опанувати додаткові (потрібні саме цьому аспірантові) науково-дослідницькі компетенції.

Ефективне функціонування базової платформи системи практик УМО забезпечує координаційна рада. Її очолює проректор з науково-методичної роботи і міжнародних зв'язків, секретарем ради є завідувач аспірантури. До складу ради входять представники (координатори) кожного об'єкту практики.

Секретар ради систематизує запити аспірантів, їх індивідуальні дослідницькі потреби і готує угоди з базами практик та загальну панорамну карту з переліком об'єктів і видами практик, які вони пропонують (додаток 6).

Познайомившись з усіма можливими варіантами видів практик, аспірант обирає необхідний для себе (на цей момент) об'єкт практики і отримує технічну карту баз проходження практики (додаток 7).

За допомогою Панорамних карт аспіранти будують карти індивідуальної траєкторії руху проходження варіативної (пролонгованої) фази практик.

Аспіранти не пізніше ніж за 30 днів. подають у координаційну раду УМО заяви, в яких вказують який вид практики, на якому об'єкті і в які строки аспірант хоче проходити. В обраному закладі здобувачеві призначається коуч-консультант з проблемних курсів практики.

Здобувачі самостійно зв'язуються з координатором і домовляються про час її проведення.

Варіативна практика передбачає індивідуальну або групову форми. Група може включати довільну кількість осіб. Це можуть бути мультидисциплінарні монокурсні групи – (здобувачі певного курсу), або змішані групи, до складу яких входять здобувачі з 1-го по 4-й курси.

Можливість скористатися ресурсами того чи іншого об'єкта практики забезпечуються від самого початку навчання здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії і до його закінчення протягом всіх років навчання і в будь-який час.

Варіативна частина практики не передбачає подання аспірантом звітної документації. Вона розглядається як додаткова можливість набуття необхідних компетенцій.

5. Організація і керівництво практикою

5.1. Науково-педагогічна практика проводиться по закінченню вивчення основних фахових дисциплін, що створює умови для виконання аспірантами в період практики конкретних завдань, безпосередньо пов'язаних із теоретичними курсами.

5.2. Бази практик в особі їх перших керівників разом з УМО несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики аспірантів.

5.3. Загальне керівництво та контроль за проходженням практики аспіранта покладається на завідувача кафедри, за якою закріплений аспірант.

5.4. Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням плану практики аспіранта здійснюється його науковим керівником, який:

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів: інструктаж про порядок проходження практики, надання аспірантам-практикантам необхідних документів (програми, календарний план, індивідуальне завдання, методичні рекомендації чи інші), перелік яких встановлює вчена рада УМО;

- повідомляє аспірантів про систему звітності з практики, зокрема: подання письмового звіту, оформлення методичних розробок, підготовки статті, тез, доповіді, повідомлення, виступу тощо;

- допомагає аспірантам скласти індивідуальний план на весь період практики, конкретизувати відповідно до програми практики зміст занять;

- організовує відвідування й обговорення аспірантами занять та інших заходів, проведених досвідченими викладачами УМО та колегами аспірантами;

- забезпечує проведення аспірантами занять, консультує практикантів під час підготовки до лекційних та практичних занять, перевіряє і затверджує їх плани-конспекти, відвідує заняття, що проводять аспіранти, аналізує й оцінює їх, контролює виконання індивідуальних планів роботи практикантів;

- надає методичну допомогу в плануванні та організації навчальної взаємодії;

- у складі комісії приймає заліки з практики.

5.5. Керівник практики має право вимагати від практикантів:

- дотримання вимог програми;

- інформацію про хід виконання запланованих заходів;

- дотримання правил внутрішнього трудового розпорядку.

5.6. Аспірант при проходженні практики має право:

- перед початком практики ознайомитися з програмою практики;

- з усіх питань, які виникають під час проходження практики, звертатись до наукового керівника, завідувача кафедри, завідувача аспірантури; вносити пропозиції з удосконалення організації практики.

- за попередньою домовленістю відвідувати заняття провідних фахівців Університету з метою вивчення методики викладання, знайомства з новітнім педагогічним досвідом.

- до початку практики одержати від керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів.

5.7. Аспірант зобов'язаний:

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, та рекомендації керівників;

- бути присутнім на всіх організаційно-методичних заходах кафедри;

- нести відповідальність за виконану роботу;

- своєчасно скласти залік з практики;

- подати письмовий звіт та інші документи, визначені вченою радою УМО.

5.8. Аспірант підпорядковується правилам внутрішнього розпорядку Університету, розпорядженням адміністрації та керівників практики. У разі невиконання вимог, які висуваються практиканту, аспірант може бути відсторонений від проходження практики.

5.9. Аспірант відсторонений від практики або робота якого на практиці визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав індивідуальний план. Аспіранту, який не виконав програму практичної підготовки без поважних причин, може бути надано право проходження практичної підготовки повторно при виконанні умов, визначених Університетом. Здобувач вищої освіти, який повторно отримав негативну оцінку з практичної підготовки, відраховується з Університету наказом ректора за поданням завідувача кафедри.

5.10. Аспірант повинен протягом 10 робочих днів після закінчення практики надати звітну документацію по практиці.

5.11. Для забезпечення академічної мобільності здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в програмах практики, які передбачають її проведення на базах закладів-партнерів (за укладеними договорами), визначається узгоджений із закладом-партнером алгоритм її проведення, терміни і зміст, який відповідає програмам підготовки та академічної мобільності аспірантів.

6. Документи практики

До документів науково-педагогічної практики належать: наказ про практику; протоколи засідання кафедр, індивідуальні звіти аспірантів про проходження практики.

Наказ про практику є основним документом, що визначає терміни та порядок проходження практики, базові кафедри, базові навчальні заклади, керівників практики, порядок та термін здачі звітів про практику. Наказ про практику готується відділом аспірантури після узгодження з кафедрами. Згідно з наказом, аспіранти отримують направлення до визначеної бази практики.

Протоколи відповідних рішень кафедри вміщують розподіл аспірантів між викладачами - керівниками практики, оперативний контроль за проходженням практики, результати обговорення та оцінки індивідуальних звітів практикантів.

Індивідуальні звіти аспірантів є основним звітним документом. На основі усного та письмового звіту на засіданні кафедри затверджується загальна оцінка практики. Індивідуальний звіт містить:

- індивідуальний план проходження практики;
- загальний звіт про проходження практики, який включає щоденник практики (додаток 2);
- витяг з протоколу засідання відповідної кафедри про затвердження звіту.
- конспект лекцій, що прочитав практикант;
- методичні розробки відповідних семінарських (практичних) занять;
- рецензію наукового керівника на самостійно проведене аспірантом навчальне заняття зі студентами (лекція, практичне, семінарське тощо) (додатки 3, 4);
- аналіз взіємовідвідування занять колег аспірантів-практикантів (додаток 5);
- рукопис статті або тези за темою дисертаційного дослідження.

5.2. Аспіранти мають право проходити науково-педагогічну практику в інших закладах вищої освіти України, з наступним поданням звіту та розгорнутої характеристики від керівника з місця проходження практики.

5.3. Аспіранти з інших установ, які проходять практику в УМО за трудовою угодою, представляють відповідні документи, які підтверджують виконання навантаження та атестуються кафедрою на основі наданої звітної документації.

5.4. Звіт та протокол засідання відповідної кафедри про затвердження звіту подаються аспірантом до відділу аспірантури; зазначена документація зберігається в особовій справі аспіранта і розглядаються під час атестації.

7. Підведення підсумків практичної підготовки

Поточний контроль здійснюється керівником практики протягом проходження аспірантами науково-педагогічної практики шляхом оцінки їх систематичної роботи, залікових навчальних занять. Підсумковий контроль здійснюється у кінці проходження практики шляхом оцінювання цілісної систематичної педагогічної діяльності практиканта протягом конкретного періоду.

Загальна форма звітності з практичної підготовки здобувача – це подання та захист (із диференційованою оцінкою) письмового звіту з практики.

Письмовий звіт разом з іншими документами (щоденником тощо), подається на рецензування керівникові практики від кафедри.

Кінцевим результатом науково-педагогічної практики є захист її результатів перед комісією у формі звітної конференції.

Завдання, виконані аспірантами оцінюються за кількістю балів:

- проведення начального заняття – 30 балів;
- рецензія наукового керівника на проведені аспірантом лекції, практичні, семінарські заняття – 5 балів;
- аналіз вісімовідвідування занять колег аспірантів-практикантів – 5 балів;
- написання план-конспекту заняття – 10 балів;
- розробка методичного забезпечення – 10 балів;
- рукопис статті, тез або наукової доповіді – 10 балів.

Захист практики оцінюється у 30 балів: враховується вичерпність, правильність і переконливість відповідей аспіранта, якість оформлення звіту.

Результати науково-педагогічної практики керівник практики заносить до заліково-екзаменаційної відомості.

СТРУКТУРА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

№	Види робіт	Всього годин	Аудиторні години	Самостійна робота
	Модуль 1. Організаційний етап			
1.	Оформлення документації щодо місця проходження практики	4		4
2.	Складання індивідуального плану	4		4
	<i>Разом за модулем 1</i>	8	-	8
	Модуль 2. Педагогічний етап			
1.	Відвідування занять досвідчених викладачів	4		4
	Знайомство з організацією навчально-виховного процесу та науково-дослідної роботи кафедри (інституту)	12		12
	Розробка змісту навчальних занять та методична підготовка	20		20
2.	Проведення відкритих занять і самоаналіз роботи аспіранта	2	2	-
3.	Участь в організації наукових студентських конференцій, у роботі наукового семінару кафедри тощо	10		10
	Індивідуальна робота зі слухачами та студентами	6		6
	<i>Разом за модулем 2</i>	54	2	52
	Модуль 3. Завершальний етап			
1.	Обговорення результатів проведення відкритих занять	2	-	2
2.	Підготовка звіту за результатами проходження практики	4		4
	Підготовка статті або тез за темою дисертаційного дослідження	20		20
3.	Захист звіту за результатами проходження практики	2	2	-
	<i>Разом за модулем 3</i>	28	2	26
	УСЬОГО ГОДИН	90	4	86

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

«___»_____ 20__р.

Звіт

**про проходження науково-педагогічної практики здобувача наукового
ступеня доктора філософії**

(прізвище, ім'я, по батькові)

(галузь знань, спеціальність, спеціалізація)

Місце проходження практики _____

Керівник практики _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Рік

Період проходження: день/місяць – день/місяць рік
Загальний обсяг годин: 90 год

План проходження практики

Зміст роботи	День				
	1	2	3	4	5
Перший тиждень					
Складання індивідуального плану					
Знайомство з організацією навчально-виховного процесу кафедри					
Відвідування аудиторних занять викладачів кафедри					
Розробка змісту навчальних занять та методична підготовка					
Другий тиждень					
Розробка змісту навчальних занять та методична підготовка					
Самостійне проведення навчальних занять					
Участь в оцінюванні якості різних видів робіт слухачів та студентів					
Індивідуальна робота зі слухачами та студентами					
Третій тиждень					
Підготовка статті або тез за темою дисертаційного дослідження					
Підготовка звіту про науково-педагогічну практику					

Мета і завдання науково-педагогічної практики

ПОГОДЖЕНО
Керівник практики

"__" ____ 20__ р.

Здобувач вищої освіти
ступеня доктора філософії

"__" ____ 20__ р.

Щоденник практики

За період практики було виконано (стислий опис змісту педагогічної практики):

1. Знайомство з організацією навчально-виховного процесу у закладі вищої освіти
2. Вивчення досвіду викладання провідних викладачів інституту під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін
3. Розробка змісту навчальних занять, методична робота з дисципліни
4. Самостійне проведення навчальних занять з дисципліни (лекцій, семінарів, практичних занять), самоаналіз

Пасивна практика

№	Тема лекції чи семінарського (практичного) заняття, які відвідувалися в ході практики	ПБ викладача, який проводив заняття	Інститут (факультет) курс, група	Дата	Підпис викладача
1	2	3	4	5	6

Активна практика

№	Тема лекції чи семінарського (практичного) заняття, які проводив аспірант-практикант	Інститут (факультет) курс, група	Дата	Оцінка	Підпис викладача
1	2	3	4	5	6

Відгук та оцінка роботи аспіранта на практиці (заповнює керівник практики від бази практики)

Підпис керівника практики від бази практики
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Печатка бази практики

“ ”

_____ 20__ р.

Відгук про виконання завдання керівника практики від Університету

Підпис керівника практики від Університету
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Дата складання заліку “ ____ ” _____ 20 ____ р.

Оцінка: За національною шкалою _____

Оцінка за шкалою ECTS _____

Завідувач кафедри _____
(підпис)

(прізвище, ініціали)

Науковий керівник (керівник практики):

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ____ від « ____ » _____ 20 ____ р.

**РЕЦЕНЗІЯ
НА ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЇ ЗІ СТУДЕНТАМИ
ПРИ ПРОХОДЖЕННІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

(прізвище, ім'я та по батькові аспіранта, який проводив заняття)

№ групи _____ Спеціальність _____
Курс _____ Присутні (кількість осіб) _____
Дата проведення заняття _____

Тема лекційного заняття

№	Критерії оцінки	Оцінка (за національною шкалою)			
		2	3	4	5
1	Науковий характер лекції: методологічна цілісність, раціональний відбір наукових, засадничих понять, фактів. Влучність розкриття теоретичних положень, категорій, визначень. Повнота висвітлення основних питань				
2	Зв'язок теоретичного матеріалу з досягненнями практики. Популяризація досягнень вітчизняної науки, передового досвіду педагогічної роботи				
3	Методичний рівень викладання: наявність плану лекції, його зв'язок з попереднім матеріалом, використання структурно-логічних схем, логічність і послідовність викладення матеріалу, альтернативність наукових підходів, аргументованість висновків, рекомендована література				
4	Застосування методів, прийомів, засобів, форм організації навчально-пізнавальної діяльності студентів і їх творче, цілеспрямоване поєднання, активізація думки студентів, стимулювання їх до критичного та творчого мислення, вияву власної позиції, поглядів, самостійного пошуку і дослідження				
5	Практична спрямованість: орієнтація на зміст та завдання практичних (семінарських) занять з теми. Точність, визначення завдань і термінів їх виконання				
6	Завдання для самостійної роботи студентів: їх наявність, влучність, доцільність, творчий характер, повідомлення термінів та форми перевірки завдань				
7	Стиль викладання: точність визначень формулювань, емоційність, демократичність, володіння аудиторією, дисципліна				
8	Мовленнєві характеристики: чіткість, вдале інтонування, голосність, тональність				
9	Виховний потенціал матеріалу лекції, ефективність його використання				
10	Зв'язок з іншими навчальними дисциплінами, інтегрування змісту навчального матеріалу з іншими темами, навчальними курсами і спецкурсами				

11	Рівень технічного забезпечення, ілюстративність (використання ПК, відео, проекційної апаратури, тощо)				
12	Організація міжособистісної взаємодії в аудиторії: створення психологічно комфортного середовища на навчальному занятті; застосування різноманітних форм співробітництва, міжособистісної взаємодії студентів (дискусії, діалоги, групові форми, колективна робота тощо)				
13	Загальна манера поведінки практиканта: наявність позитивної установки; стиль діяльності та поведінки викладача, його комунікативні уміння, відкритість, щирість, знаходження контакту зі студентами, вияв педагогічного такту у організації взаємодії зі студентами				
14	Зворотній зв'язок: методи, прийоми організації зворотного зв'язку на кожному етапі навчального заняття; перевірка викладачем рівня розуміння, осмислення студентами навчального матеріалу, рівня сформованості їхніх знань та умінь; застосування зворотного зв'язку для усвідомлення особливостей діяльності, мислення студентів, мотивації їхнього навчання з метою удосконалення організації навчальних занять; об'єктивність оцінювання індивідуальних особливостей навчальної діяльності студентів; мотивація оцінок студентів без елементів критики особистості.				
15	Загальна оцінка рецензента (за національною шкалою)				

Побажання та зауваження _____

Оцінка за національною шкалою _____ Оцінка за шкалою ECTS _____

Керівник практики _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

**РЕЦЕНЗІЯ
НА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО (СЕМІНАРСЬКОГО) ЗАНЯТТЯ
ЗІ СТУДЕНТАМИ
ПРИ ПРОХОДЖЕННІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

(прізвище, ім'я та по батькові аспіранта, який проводив заняття)

№ групи _____ Спеціальність _____

Курс _____ Присутні (кількість осіб) _____

Дата проведення заняття _____

Тема практичного (семінарського) заняття

№	Критерії оцінки	Оцінка (за національною шкалою)			
		2	3	4	5
1	Наявність робочого плану практичного (семінарського) заняття				
2	Визначеність мети, завдань практичного (семінарського) заняття, достатня вмотивованість діяльності студентів				
3	Відповідність змісту практичного (семінарського) заняття програмі навчального курсу. Здійснення наступності (послідовності) між темами, видами занять у відборі навчального матеріалу				
4	Рациональне використання форм, методів, прийомів навчання, спрямованих на ефективне досягнення навчальних цілей заняття				
5	Форми оцінки знань, умінь та навичок студентів під час проведення практичного (семінарського) заняття. Влучність їх застосування				
6	Використання прийомів активізації пізнавально-пошукової діяльності студентів, технологій розвитку особистості студента				
7	Спрямованість практичного (семінарського) заняття на самостійну роботу студентів				
8	Оцінка засвоєння студентами основних положень практичного (семінарського) заняття				
9	Стиль педагогічної взаємодії студента-практиканта, наявність контакту викладача зі студентами, створення обстановки доброзичливості й вимогливості				
10	Система одержання зворотного зв'язку (опитування, тестування й т. н.)				
11	Методично обгрунтоване застосування демонстраційного й роздаткового матеріалу				
12	Педагогічна техніка практиканта				
	Оцінка ефективності проведеного практичного (семінарського) заняття.				

Побажання та зауваження _____

Оцінка за національною шкалою _____ Оцінка за шкалою ECTS _____

Керівник практики _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

Взаємовідвідування занять колег аспірантів-практикантів

АНАЛІЗ ЗАНЯТТЯ

1. П.І.Б. аспіранта, який провів заняття _____
2. Дата відвідування, час _____
3. Спеціальність, предмет _____
4. № групи студентів, в якій проводилось заняття _____
5. Вид навчального заняття _____

(лекція, семінар, практичне, тренінг)

Тема заняття _____

№	Що оцінюється	Якісна оцінка	Бали
		а) представлено досить повно:	5
		б) представлено частково;	4
		в) представлено не в повній мірі	3
1	Загальні відомості про навчальне заняття		
	зв'язок теми навчального заняття з попередніми і наступними		
	доведення мети та завдань як кінцевого результату навчального заняття		
2	Відбір навчального матеріалу для заняття:		
	раціональність відбору наукових, засадничих знань, понять, фактів, що складають основу розвитку умінь, навичок студентів		
	спрямованість змісту навчального матеріалу на розгляд проблем, соціального значущих та актуальних для життя студентів, задоволення їхніх пізнавальних і особистісних потреб та інтересів		
	відповідність змісту навчального матеріалу рівню розвитку студентів, їхнім пізнавальним можливостям;		
	стимулювання інтересу студентів до змісту (новизна, значущість понять, фактів, популярність інформації, емоційність викладу, подання інформації через призму бачення викладача, науковця);		
3	Застосування методів, прийомів, засобів, форм організації освітньо-пізнавальної діяльності студентів		
	творче, цілеспрямоване поєднання методів		
	активізація думки студентів, стимулювання їх до критичного та творчого мислення		
	вияв власної позиції, поглядів, самостійного пошуку		
	використання наочних матеріалів		
4	Діяльність аспіранта-викладача:		
	ставлення до студентів, наявність позитивної установки;		
	комунікативні уміння, відкритість, щирість, знаходження контакту зі студентами, вияв педагогічного такту в організації взаємодії зі студентами;		
	рівень підготовка викладача до заняття, знання предмету		
	грамотність мовлення		
	зовнішній вигляд		
	уміння триматися перед аудиторією		

5	Діяльність студентів:		
	ставлення студентів до процесу навчання, застосованих форм, методів організації навчально-пізнавальної діяльності, їхня мотивація;		
	ставлення до особистості викладача		
6	організація міжособистісної взаємодії студентів та розвиток їхніх взаємин:		
	створення психологічно комфортного середовища на навчальному занятті;		
	застосування різноманітних форм співробітництва, міжособистісної взаємодії студентів (дискусії, діалоги, групові форми, колективна робота тощо).		
7	Отримання зворотного зв'язку:		
	застосування методів, прийомів організації зворотного зв'язку на кожному етапі навчального заняття;		
	перевірка викладачем рівня розуміння, осмислення студентами навчального матеріалу, рівня сформованості їхніх знань та умінь;		
	об'єктивність оцінювання індивідуальних особливостей навчальної діяльності студентів;		
	мотивація оцінок студентів без елементів критики особистості.		
8	Загальні висновки, пропозиції і поради щодо вдосконалення підготовки і проведення наступних навчальних занять		

Прізвище, ініціали аспіранта-практиканта, який склав рецензію

Дата / Підпис

**Панорамна карта
видів практик та місць їх проходження
базової платформи «Практико-сервіс»**

Види практик	«Університет менеджменту освіти»			науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта»	Івано-Франківський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти	Установи НАПН України	Бориспільська ЗОШ І-ІІІ ст.	Благодійний фонд «Асперн»
	Наукові школи	Літня школа молодого науковця	Зимова школа молодого науковця					
Сертифікаційна		+	+	+				
Видавнича				+				
Комплекс-мікс «Інноваційний дайвінг»		+	+	+	+			+
Суспільно-педагогічна		+	+	+	+	+	+	+
Просвітницька					+	+	+	+
Інклюзивна					+	+	+	+
Експертна					+	+	+	+
Пропедевтична	+	+	+	+	+	+	+	+
Консультативна	+	+	+	+	+	+	+	+
Іншомовна				+		+	+	
Адаптаційна	+		+	+	+	+	+	+
Асистентська			+		+	+		
Дослідницько-експериментальна	+	+	+	+	+	+	+	+

Технічна карта базової платформи практик

Координатор _____

№	Адреса об'єкта практики	Як доїхати	Телефон та електронна адреса координатора та коуч-консультанта	Для приміток

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»**

№ _____ На № _____ від _____

Шановний _____

ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України звертається до Вас із пропозицією заключення договору про співпрацю в галузі практичної підготовки та професійного розвитку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

Просимо Вас дозволити пройти науково-педагогічну практику згідно навчального плану аспіранту _____ спеціальності _____ за спеціалізацією _____ на базі Вашого закладу освіти.

З повагою,
Проректор з науково-методичної
роботи та цифровізації

О. М. Спирін